

15 jaar Week van de Teek

Al vele jaren geven werkgevers en organisaties in de bos-, natuur- en landschapssector voorlichting over het voorkomen van tekenbeten. Elke organisatie richt zich op een specifieke doelgroep. Zo maakt het RIVM voorlichtingsmateriaal voor het algemeen publiek en voor artsen en geeft Stigas voorlichting aan mensen die in agrarische en groene sectoren werken.

> Met folders, filmpjes, e-learnings, webinars, posters, stickers, tekenverwijderaars en boekjes, gemaakt door arbodiensten, onderzoeksinstituten, kennisinstituten, patiëntenverenigingen en werknemersorganisaties, is er hard gewerkt aan kennisoverdracht en bewustwording. Alles met het doel: tekenbeten voorkomen en daarmee ook de tekenoverdraagbare ziekten als de ziekte van Lyme en tekenencefalitis (TBE). Samen hebben we veel bereikt. Werkgevers geven voorlichting, verstrekken beschermende middelen en tekenverwijderaars en meer dan 90 procent van de werknemers met een groot risico op tekenbeten controleert zichzelf dagelijks. En als dat nodig is, worden teken snel verwijderd. De Week van de Teek is dit jaar van 17 tot en met 21 april. Laten we samen deze week weer goed gebruiken. Blijven inventariseren waar de teek zit tijdens de werkzaamheden, voorlichting blijven geven en middelen ter beschikking blijven stellen om tekenbeten te voorkomen. Denk daarbij ook aan speciale doelgroepen, zoals nieuwe werknemers en vrijwilligers. Hoe ziet de toekomst eruit? Wat kunnen we nog meer doen of verwachten, onder andere op het gebied van beschermende kleding en vaccins?

Een veelgestelde vraag is: wat is de invloed van permethrine op andere organismen dan teken, zoals aan bijen en vlinders? Voor zover de projectgroep Beschermde kleding tegen tekenbeten heeft kunnen nagaan is er geen literatuur bekend die uitspraken doet over het effect van permethrine uit kleding op andere organismen dan teken en muggen. Bij kortdurend contact, zoals een bij die op de kleding landt, is er geen effect te verwachten. Bij waden door water is bij kleding die voldoet aan de norm de afgifte van permethrine verwaarloosbaar.

Ook willen mensen graag weten of permethrine achterblijft in de natuur. Permethrine breekt onder natuurlijke omstandigheden onder invloed van

Tip van André Effink (FNV)

'Professionals die werkzaam zijn in de bos- en natuursector zijn steeds meer gewend om in het veld de met permethrine behandelde kleding te dragen. Het beschermt tegen veel tekenbeten, maar niet voor 100 procent. Dus ook voor de professionals blijft het van belang om na het bezoek in het groen een tekencontrole te doen. Als tweede tip wil ik meegeven: was de beschermende kleding zo kort mogelijk, liefst niet langer dan een half uur. En voor de collega's die de kleding in het tekenseizoen regelmatig dragen: bestel tijdig een nieuw setje tekenwerende kleding die je in het voorjaar kunt gaan dragen. Nieuwe kleding is de beste bescherming voor je gezondheid.'

bacteriële processen, UV-licht of door binding aan slib al snel grotendeels af (bron: Environmental Protection Agency (EPA)).

Raadpleeg voor meer informatie de meest gestelde vragen van de NEN:
www.nen.nl/projectgroep-beschermende-kleding-tegen-tekenbeten

Meer informatie over teken, tekenbeten en tekenbeetziekte onder andere:

- RIVM: rivm.nl/tekenbeten-en-lyme
- Tekenradar: tekenradar.nl
- Stichting Biowetenschap en maatschappij (zoek op dossier ziekte van Lyme) biomaatschappij.nl
- Week van de teek: weekvandeteek.nl

mannelijke

vrouwelijke

nimf

larve

Werkelijke grootte

Met een vaccin Lymeziekte en andere tekenbeetziekten voorkomen

— Joppe Hovius, Multidisciplinair Lymeziektecentrum, Amsterdam UMC

Jaarlijks hebben 1,5 miljoen mensen in Nederland last van tekenbeten en krijgen ongeveer 27.000 mensen de ziekte van Lyme en een veel kleiner – maar niet goed bekend – aantal andere tekenbeetziekten. Er is een vaccin beschikbaar tegen tekenencefalitis, een ziekte die wordt veroorzaakt door een virus dat wordt overgedragen door teken. Dit vaccin wordt aangeraden voor reizigers die in het tekenseizoen naar gebieden in het buitenland reizen waar het virus veel voorkomt, zoals Oostenrijk. Ondanks dat de ziekte van Lyme vaker voorkomt, is er geen vaccin tegen. Wel is er een groot internationaal onderzoek bij mensen gaande naar een nieuw vaccin. Het experimentele vaccin is gericht tegen verschillende soorten Lyme bacteriën, die in de Verenigde Staten en in Europa voorkomen. Het onderzoek loopt tot eind 2024. Het is belangrijk dat er nieuwe en veilige methoden komen om de ziekte van Lyme en andere tekenbeetziekten te voorkomen. Daarom doet het Amsterdam UMC, naast dat het deelneemt aan het bovengenoemde onderzoek, zelf ook onderzoek naar nieuwe vaccinatiestrategieën tegen de ziekte van Lyme, andere tekenbeetziekten en de teek zelf. Tot het zover is, geldt het volgende advies: blijf alert op teken als je in het groen bent geweest, doe een tekencheck, verwijder eventuele teken zo snel mogelijk en raadpleeg je huisarts als je klachten ontwikkelt.

Beschermende kleding tegen tekenbeten: CE-markering zorgt binnenkort voor veiligheid

— Brenda de Jong (FNV)

Er is veel kleding op de markt die gebruikers moeten beschermen tegen tekenbeten. Wie wil weten of het dragen van deze kleding effectief en veilig is, kan dat niet altijd nagaan: er wordt soms meer beweerd dan kan worden bewezen.

Dat ligt anders voor kleding geïmpregneerd met permethrine. Al vele jaren wordt deze kleding door werknemers in het leger en beheerders in bos en natuur in binnen- en buitenland gedragen. Deze ervaringen zijn inmiddels uitgebreid onderzocht op zowel effectiviteit tegen tekenbeten als op potentiële gezondheidsrisico's bij het dragen ervan.

Deze uitkomsten zijn leidend geweest bij het opstellen van de Europese CEN-norm voor deze werkkleding. Binnenkort kan voor deze kleding een CE-markering worden verkregen, die garandeert dat de kleding voldoet aan alle eisen die de norm stelt. Dat biedt zekerheid dat de kleding én effectief is tegen tekenbeten gedurende een bepaald aantal wasbeurten én er geen gezondheidsrisico's zijn. Je treft deze markering in de kleding aan op het speciale label. Houd je daarbij altijd ook aan de volgende aanwijzingen:

De kleding helpt echt om tekenbeten te voorkomen: de bescherming is 90 procent of hoger (en drie keer zo hoog als onbehandelde kleding). Niet 100 procent, dus: dagelijkse controle op teken blijft altijd nodig. (Verkeerd) wassen van met permethrine behandelde kleding tast de beschermende werking aan. Houd je dus zorgvuldig aan de aanwijzingen van de fabrikant. De fabrikant moet dit duidelijk aangeven.

Bij het dagelijks dragen van de kleding ontstaan geen gezondheidsrisico's. Een enkeling kan huidirritatie krijgen, vooral bij warm weer (transpireren). De irritatie gaat over als de kleding een paar dagen niet wordt gedragen. Stelregel blijft: kleding niet dragen als het niet nodig is, dus niet op kantoor en niet bij werkzaamheden buiten als de kans op teken minimaal is. Het label dat in of bij de beschermende kleding wordt geleverd geeft aan hoe vaak de kleding maximaal gewassen kan worden, terwijl de beschermende werking intact blijft. Om te beginnen: breng de kleding nooit naar de stomerij: de beschermende werking gaat dan (snel) verloren. En houd je aan de wasinstructies: geeft de fabrikant een korte was aan, terwijl jij een wasprogramma van 60 minuten of meer gebruikt, dan kan de kleding zomaar de helft (of zelfs minder) van het aangegeven aantal wasbeurten meegaan. De totale wasduur is dus even belangrijk om in de gaten te houden als het totaal aantal wassen!

foto: Stigas

